

På solsiden av Sierra Nevada

Skjult skjønnhet i skyene

På sørsiden av Sør-Spanias mektige Sierra Nevada, der maurernes gamle landsbyer klorer seg fast i de bratteste fjellsidene, ligger Andalucías hemmelige naturperle. Las Alpujarras er et av Spanias vildeste og vakreste områder.

Av Elin Sætersdal Foto: Getty Images, Elin Sætersdal, Sierra y Mar og Patronato Provincial de Turismo de Granada

♦ – Du gråter som en kvinne over det du ikke klarte å forsvare som en mann!

Bussen kjører over høyden Suspiro del Moro, "Maurerens sukk". Ifølge legenden var det her Boabdil, den siste av de mauriske emirene i Spania, snudde seg for et siste glimt av sin elskede by Granada. Han kunne ikke holde tårene tilbake, men moren Aixa var ikke spesielt medfølelse. Jeg skal samme vei som Boabdil og hans følge dro den dagen i januar 1492, da de ble fordrevet fra Granada til et bortgjemt sted oppe i fjellene.

Med bare 50 kilometer fra Solkystens strender opp til den iberiske halvøyas høyeste topp

på 3500 meter, er det veldig bratt. Noen solstråler trenger igjennom skylaget og lyser opp tre hvite flekker høyt der oppe. Det ser nesten uvirkelig ut. Med en postkortperfekt beliggenhet som kan ta pusten fra selv den mest blaserte reisende, klorer de tre hvite fjellandsbyene Pampaneira, Bubión og Capileira seg fast høyt der oppe i den bratte vestvendte kanten av den dype Poqueira-kloften. Et av verdens vakreste steder. Det må det være.

Etter den nederste landsbyen Pampaneira fortsetter vi bokstavelig talt opp i skyene. Sjøføren (som skal ha skryt for å klare å snu busen på bitte små plazas i landsbyene vi er

innom) legger seg på hornet rundt hårnålsvingene. Jeg lukker øynene. Vi kommer til siste stopp på fjellpassruten over Sierra Nevada, hvor det kan ligge snø året rundt. På den andre siden ligger Europas sørligste alpinanlegg. Jeg hopper av bussen i denne øverste landsbyen, vesle fredelige Capileira på 1450 meter over havet, og tar et dypt magadrag av berusende frisk fjelluft.

SIERRA NEVADAS SYDLIGE skråninger er en grønn og solrik høylandsoase splittet av vakre skogkledde daler og dype juv. Med sine mange forskjellige mikroklimaer er

Bildetekst

fjellområdet erklært biosfærereservat av Unesco, og kjent for sin enestående skjønnhet. Dette var maurernes siste skanse i Al-Andalus. Da spanjolene etter nesten 800 år gjenerobret landet, fikk maurerne valget mellom eksil eller konvertering. De som ikke ville noen av delene, rømte til fjellene og bosatte seg i disse avsidesliggende og utilgjengelige dalene hvor de holdt stand i 100 år til. Så ble området glemt.

Da den engelske forfatteren Gerald Brenan kom hit i 1919 (og skrev boken South from

Granada), beskrev han Las Alpujarras som et isolert land innestengt av nesten ufremkommelige fjell. Selv om det er lettere å ta seg hit i dag, og turister nå har begynt å oppdage området, er Las Alpujarras fortsatt en verden for seg selv, med en sjelden følelse av tidløshet. Her er mye fortsatt som det var på maurernes tid, med oksen foran plogen, eselet som transport og stille landsbyer hvor turister aldri setter sin fot. Et sted hvor tiden går litt saktere og den moderne verden føles langt unna.

Et storslått landskap av høye topper, dype daler, fantastiske utsikter og små, hvite landsbyer tett i tett, den ene vakrere enn den andre. Et nettverk av historiske stier binder de sjarmerende landsbyene sammen og slynger seg

på kryss og tvers langs fjellsidene, gjennom fikenlunder og kastanjeskoger og like opp til toppene. Målet mitt er den høyeste, Mulhacén, som med sine 3479 moh. er 1000 meter høyere enn Galdhøpiggen. Selv med høye topper lett tilgjengelig blir det aldri folksomt her, du møter kanskje bare en og annen gjeter. Sierra Nevada er litt glemt av fjellvandrere, og det skulle det slett ikke være noen grunn til!

– Dette er ikke Andalucía, ikke Spania, ikke Europa. Dette er et helt unikt sted! sier de lokale. Og de har så rett. Maurernes arv er allestedsnærværende. De utnyttet sine erfaringer fra de marokkanske Atlasfjellene og etterlot seg en helt spesiell arkitektur. Kasseformede hus med flate tak og karakteris-

toppturer er sommeren beste tidspunkt, mens området er på sitt vakreste og mest fargerike om våren og høsten, som med gode temperaturer er perfekte tider for turer rundt landsbyene.

RI

Følg i maurernes fotspor til hest! Rafaels Cabalgar Rutas Alternativas i Bubión tilbyr rideundervisning og kortere turer på et par timer for nybegynnere og flere dagers rideferier fra landsby til landsby for øvede ryttere. Det lengste rittet (på en uke) går østover helt til ørkenen i naboprovinsen Almería, hvor kjente spagettiwesterfilmer ble spilt inn på 1960- og 70-tallet.

DANSE

Har du lyst til å lære lidenskapelig og temperamentsfull flamenco? Danseren Cristina gir alle muligheten til å lære flamenco gjennom ren danseglede og inspirerende dansetimer i små grupper. Hennes vesle dansestudio Flamenco La Fuente i et 500 år gammelt hus på plazaen i Capileira, tiltrekker seg danselystne fra hele verden som vil innvies i flamencoens mystikk.

MEDITERE

Tilbaketrukket oppe på fjellet på den andre siden av Poqueira-kløften ligger noe så eksotisk som et buddhistisk retreatsenter. O

Bildetekst

Bildetekst

Sel Ling ("Sted med klart lys") ble grunnlagt av to tibetanske munk, og tilbyr kurs i meditasjon og buddhistisk filosofi i naturskjønne omgivelser. Det vesle klosteret er også et fint mål for en fottur, ca. 7 km fra Pampaneira.

LESE

Las Alpujarras' idylliske gamle fjellgårder, gjerne uten strøm og uten bilvei, er uendelig fristende for folk med ønske om et enklere liv, ro i sjelen og jord på hendene. En av dem er Genesis' første trommis, Chris Stewart, som gjorde drømmen til virkelighet. De tre lystige og underholdene bøkene hans, "Driving Over Lemons – An Optimist in

Capileira, 1450 meter over havet

tiske piper klatrer over hverandre og følger konturene av det bratte landskapet, mens tianos, blomsterfylte terrasser, strekker seg over de smale gatene og skaper tunneler. Det er som å vandre rett inn i middelalderen. I en bratt labyrint av eldgamle boliger for folk og dyr, kriker og kroker og plutselige dramatiske utsikter. Den nederste delen av Capileira henger på kanten over Tajo del Diablo, Djevelens rift, og er til å få sug i magen av.

Jeg fortsetter nedover på de gamle stiene brukt av mauriske silkehandlere. (Området var i sin tid berømt for sin silke.) Stiene går forbi deres gamle bosetninger, "der ingen skulle tru at nokon kunne bu", på små terrasser i de bratte hengene. Bekker flommer stadig vekk over stien. Smelte vann fra toppene

var musikk i ørene for maurerne. Området er tørt men samtidig fruktbart, mye takket være deres acequias, sirlig anlagte vannkanaler kantede av alpine blomster som slynger seg langs fjellsidene og fører regn- og smelte vann ned til gårdene på terrassene. De gamle vannveiene holder fortsatt landskapet grønt og frodig og vedlikeholdes av gårdeierne. De er en fryd å vandre langs, og gjør det vanskelig å gå seg bort!

Den herlige lyden av sildrende vann høres også i landsbyenes gamle drikkefontener. Etter mye bratt opp og ned kjennes det i leggene, og det er godt å sette seg på en vakker liten hvit plaza i Pampaneira, kjent for sine mange fontener og tianos med en overflod av blomster, og jammen også en liten sjokolade-

og håndlagde skinnvarer som vesker, belter og jakker til gode priser.

SPISE

Las Alpujarras' kjøkken byr på ująlete, men smaksrik bondekost basert på lokale råvarer med mye godt kjøtt og naturligvis mye god skinke. Spesialiteter inkluderer plato alpujarreño, med stekte egg, chorizo, skinke og poteter, sopa alpujarreña, suppe med mandler, skinke og egg, patatas a lo pobre, "fattigmannspoteter" stekt i olivenolje med paprika, løk og hvitløk, cordero a la moruña, maurisk kryddret lam og migas, som betyr smuler og er en gammel maurisk gjeterrett med ny vri, hvor brødterninger stekes i oli-

fabrikk! På Abuela Ili Chocolate vanker det smaksprøver i massevis. Hvit, med mango, eller pepper? Å velge kan lett bli en hodepine. – Bare smak, smak mer! smiler Mauricio bak disken. Jeg er ikke vond å be. Når jeg tar bena fatt og setter kursen oppover tilbake til Capileira er det med sekken full av den nydeligste sjokolade.

Rafael, statsviteren fra Madrid som ble flamencocowboy i Las Alpujarras, har i over 20 år ridd på maurenes gamle stier og aldri sett seg tilbake. Alltid med lasso, et smil, og en

sang på lur. Vi traver ivrig i vei på de bratte stiene som svinger seg oppover fra den vesle stallen i Bubión. Med imponerende sikkerhet vet hestene nøyaktig hvor de skal plassere sine fire hofer, like sikre på foten som de lokale ville steinbukkene. Rafael synger stadig vekk på spanske folkesanger, det er ikke uten grunn at han blir omtalt som en flamencocowboy. – Å ri er som å danse! sier han entusiastisk. Armens vinkel når den holder tøylene, og kroppens holdning i salen, er den samme som i flamenco, og kastanjettene illustrerer heste-

Bildetekst

nes hofer. På den andre siden av fjellet kommer vi til nye landsbyer, vi skritter gjennom smale brosteinsgater som snor seg mellom hvite hus med blomstrende balkonger, og hvor en liten pause og forfriskninger er på sin plass. Her finnes det fortsatt barer med kroker til å binde hester utenfor, eller hvis vi ikke skulle ta

venolje med løk, bacon og frukt. For ikke å glemme søte mauriske småkaker med ingredienser som honning og mandler. Maten nytes på en liten hvit plaza sammen med lokal vin fra Europas høyestliggende vingårder.

OVERNATTING

Las Alpujarras har massevis av koselige rustikke hoteller og gjestehus. Her er noen anbefalte:

Ferreirola: I en liten grend med flere esler enn biler ønskes du velkommen av et hyggelig dansk-italiensk vertskap til et av Alpujarras' mest sjarmerende overnattingssteder. Sierra y Mar er en fredelig oase bak en blå dør med ni rustikke rom i små hvite hus

omkranset av frodige hager og skyggefulle patios hvor du sovner til lyden av elven nede i dalen og våkner til frokost med hjemmelaget syltetøy. Flott utgangspunkt for fotturer med de beste turtipsene.

Capileira: Finca Los Llanos er som en liten landsby med 40 komfortable rom, skyggefulle hager og et herlig bassengområde på 1500 moh. med uslåelig utsikt over Poqueira-kløften.

Bubión: Flamencocowboy Rafael har også en fin utleieleilighet, Casa Belmonte, med sengeplass til tre personer, kjøkkenkrok, stor terrasse og stue med peis for kjølige høstkvelder.

Trevélez: Helt øverst ligger Hotel La Fragua med fantastisk utsikt fra balkongene og

takterrassen og landsbyens beste restaurant med lokale spesialiteter. Prøv fikeniskremen!

Cádiar: Det nydelig renoverte gamle gårdstunet Alquería de Morayma i sørlige Alpujarras produserer blant annet økologisk vin og olivenolje, og du kan bli med på høsting av vindruer og pressing av oliven. Hotellet har også bibliotek, basseng og ulike kurs og kunstutstillinger.

Høyfjellet: Med flott beliggenhet på 2500 moh. midt mellom Capileira og Mulhacén ligger fjellstua Refugio Poqueira med restaurant, varme dusjer og 87 sengeplasser. Åpen året rundt.

Bildetekst

oss bryet med å stige av hesten, kan vi rett og slett få servert en iskald cerveza på hesteryggen. Vi vasser videre gjennom lier teppelagt av duften av oregano, lavendel, timian og rosmarin innover Poqueiras sidedal mot den høyest beliggende landsbyen i Spania, og mot lukten av skinke.

Bortgjemt innerst i kløften, bokstavelig talt ved veis ende, ligger Trevélez. Vi leier hestene gjennom smale smug til en stall med havre i krybbene, i den øverste og eldste av landsbyens tre deler, 1600 meter over havet. Bak tilsynelatende alle vinduer henger de tett i tett, og de sysselsetter nesten hele landsbyen. – Hva smaker vel bedre enn verdens beste skinke etter en lang dag i salen? smiler Rafael. Andalucía er viden kjent for sine fjellluftstørkede skinker, jamón serrano, og skinkene fra Trevélez sies å være de aller beste. Få skinkeskiver smaker bedre enn de som har modnet i de friske fjellvindene her ved foten av Mulhacén!

Tøffe "ismenn" som brakte is ned til byen og herskernes drinker, var tidligere de eneste som slet seg opp til Sierra Nevadas topper, men du trenger verken være spesielt sprek eller toff for å gå for turens skyld. Bare husk at selv om det er relativt lett, så er det fortsatt høyt. Den alltid smilende Paco på turistkontoret i Capileira sukker litt oppgitt.

– Mange kommer hit fra Costa del Sol og tror at det bare er å dra rett på høyfjellet. De

tenker ikke på at det faktisk er over 3000 meter over havet. Der må man være forberedt på alt, regn, snø og iskalde vinder, når som helst. Det betyr langbukse, lue og vanter. Jeg må minne folk på det hver eneste dag! (Om du mot formodning skulle komme uforberedt, så har det større turistkontoret i Pampaneira alt du trenger av klær, sko og utstyr.)

Tidlig om morgenen kjører vi gjennom pinjeskogene opp mot Sierra Nevadas ruvende topper. Hit opp til Parque Nacional Sierra Nevada, Spanias største nasjonalpark, er det bare minibussen fra turistkontoret som har lov til å kjøre, og vi blir sluppet av rett ut på 2700 meters høyde. Javier og Pedro fra Barcelona og Philip fra England har også Mulhacén som dagens mål, og vi bestemmer oss for å gå sammen. Ingen av dem er spesielt fjellvante, sier de.

– Men du som er norsk er vel på slike topper stadig vekk? spør Javier, og blir ganske overrasket når jeg sier at dette blir min første på over 3000 meter. Ruten oppover er steinete, men ikke så bratt, og det er ganske lett å gå. Bare en anelse mer andpustne enn vanlig på grunn av høyden?

Etter to timer når vi toppen, den iberiske halvøyas høyeste punkt, 3479 moh., med et lite alter, et steinkapell og en utrolig utsikt til alle kanter. Herfra kan man på en klar dag se

Acequi, vannkanaler

helt over til Afrika. Mulhacén er oppkalt etter Boabdils far, Abu I-Hasan Ali, eller Muley Hacén som spanjolene kalte ham. Han kjempet hardere enn sønnen, og nektet å gi fra seg Granada og ble ifølge legenden begravet her oppe. De som begravde ham ble drept da de kom ned, så ingen skulle vite nøyaktig hvor han lå. Vi, derimot, går sikksakk ned 400 bratte høydemetre og kommer i god behold til den vesle steinbua Refugio la Caldera på 3065 meters høyde, akkurat når skyene legger seg rundt Mulhacén. Der feirer vi en vellykket topptur med det man har med seg på fjellturer her omkring, nemlig chorizo og skinke! ♦

Slik kommer du dit

Fly til Málaga og ta buss, enten direkte fra flyplassen eller fra busstasjonen inne i byen, til Granada (ca. 2 timer). Videre fra Granada går det tre busser daglig opp til Las Alpujarras' øverste landsbyer (ca. 2 timer). Se busstider på alsa.es.